

vande: „päästa Flandria!“ Karl V hauasamba ees (Karl V-nda valitsusaeg oli üldiselt täieline vastand Filipi omale, õnnelik ja rahulik) jätaavad nad üksteisega jumalaga. Seal ilmub aga Filipp suurinkvisiitori ja timukatega. Oma naise silme ees laseb ta Carlose surmata... kuid äkki hakkab kõnelema kivist sammas (Karl V hääl): „Kord möödub torm ja äike, kaob kõik vaev ja piin, kord paistab helge päike ka Flandriale siin!“

Selle ennustusega lõpeb ooper.

Mõningaid lavastuse põhijooni „Don Carlose“ esitamises „Estonias“.

„Estonia“ lavastuses on „Don Carlos“ kolmevaatuslik, kuna neljas vaatus on liidetud kolmandaga moodustades selle seitsmenda pildi. See ühendamine on ooperile kasuks, sest tegevuse orgaaniline ühtlus saab suurema siduvuse. Sünnib ju kahe viimase pildi tegevus ühel ja samal ööl.

Lavastuses on püütud rõhutada peamiselt sotsiaalset motiivi ja armuintrigi esineb kõrvalteemana. Sellest väljamineks on ka osade trakteerimine teissugune, kui „Don Carlose“ lääne-euroopa kujunduses, kus esiplaanile toodi kolmnurk: Filipp-Elisabet-Carlos. Ei ole aga saladus, et kõik Verdi teosed sündisid enamvähem poliitiliste motiivide alusel. On teada, et Verdi, tulise isamaalase oma paljudes ajaloolistes teostes kujutas just Itaalia toleaeegset olukorda.

Arvesse võttes neid fakte, leidis teater, et „Don Carlose“ õigeks esitamiseks on vajalik esile tuua just poliitiline moment ja teravalt joonistatud sotsiaalsete kihtide vahekorrad, mille taustal õukonna tühine armuelu mängib vägagi teisejärgulist osa.

Lavastuse üldvorm on sümbolistlik.

Miks just sümbolistlik, võidakse küsida?

Sümbolistlik lavavormi kujundamine annab teatrile suuri võimalusi kontrastide esile toomises. Antud juhusel: kirik — ilmalik võim, õukond — rahvas, kurjus — headus, süngus — päikesepaiste. Need kontrastid on esile toodud kas enam-vähem konkreetsete sümboolsete vihjetena (näiteks: usk — rist, ilmalik võim — kroon), või madaluse ja kõrguse toonitamine (poodiumitega), või kurjuse ja headuse esitamine (valguse abil).